

Sillfiskare och andra.

Ur boken Storgubbar och småfolk i gångna tidens Bohuslän
Utgiven 1972 Av Sven Rydstrand

Det stora sillfiske, som välsignade Bohuskusten under sista delen av 1700-talet, har satt många spår i domböckerna. Det uppstod nämligen många problem både med folket, som anställdes, och med uppköparna av sillen, såsom visas bl. a. av nedanstående protokoll från Lysekil år 1796. Det skrevs vid vårtinget det året i Kviström:

Å sina egna och sina medintressenters vägnar uti ett sille-notelag på Lysekil har skutskepparen Nils Sandberg där sammanstädes låtit till tinget instämma Olof Jacobsson i Brastad, med påstående att svaranden måtte förbindas betala en båtlast sill, som han vid förlidet sillfiske vid berörda not skall handlat och gällda avtvungna kostnader.

Vid tillrop inställde sig å kärandesidan handlanden Jonas Philström i Lysekil och för svaranden nämndemannen Swen Hansson i Foss, bägge skriftligen befullmäktigade. Och sedan Philström uppgivit dess huvudmans krav till 12 riksdaler specie, så bestred svarandeombudet detsamma på grund att Olof Jacobsson förmeddelst uppkommet svårt oväder ej skall kunnat gagna den för nämnda summa sig tillhandlade sillelasten och ingav följande bevis:

"Såsom Olof Jacobsson ifrån Brastad haver legat här vid Lahälla för svårt väder och såg sig ingen konst till att komma ut med lasten, så skaffade han till sin bror 13 eller 14 tunnor, för att han skulle ligga säker, men vädret blev så svårt, att det var omöjligt till att bärga sig med båten, utan att han måste skoffa en mängd av några och fyratio tunnor sill ut i sjön, och resten låg han här med i tre dygn, och då måste han skoffa resten i sjön, för hon var skämd, för vattnet hade stått över båten i flera dygn, som till ett sannfärdigt bevis lämnas. Till vittne Engelbrekt Andersson i Knarrevik. Detta kan jag med ed besanna om så påfordras, jag tillika med Engelbrekt Andersson i Knarrevik kan intyga detsamma.

*Lahälla den 30 januari 1796
Jonas Engelbrektsson i Lahälla
Olof Christensson i Lycke
Olof Torkelsson i Bräcke
Hans Johansson-Bäck i Säm
Olaus Larsson i Säm, Brastad socken"*

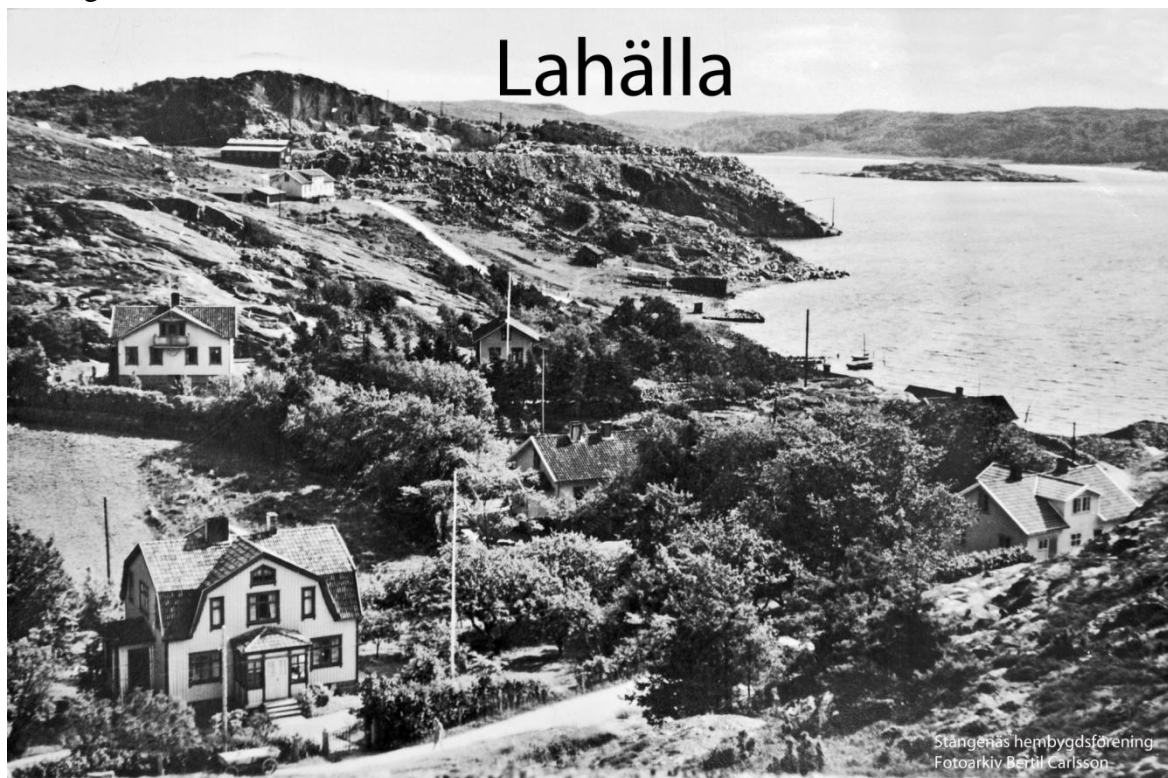
Vilket käranden-fullmäktigen motsade och trodde sig kunna vederlägga genom följande ingivna skrifter, så lydande:

"Undertecknade vill giva det sannfärdiga bevis ifrån mig, att natten emellan den 22 och 23 januari lastade jag vid Kleva bukt av Sandbergs vadslag och seglade därifrån med full last till Kornö, och var det då gott väder samt månljust, och kom jag väl fram utan minsta fara samma natt, vilket jag med livlig ed kan intyga, om så påfordras.

*Stora Kornö den 7 februari 1796
Anders Andersson."*

*"Undertecknade kan giva det sannfärdiga bevis ifrån mig, att den 23 januari lastade jag vid egen vad med full och bekvämlig last i Brofjorden vid Edsbukten och seglade därifrån till Grundsund samma dag utan någon fara, vilket jag med livlig ed kan betyga, om så påfordras.
Lysekil den 8 februari 1796
Anders Hansson-Nästegård."*

Andragandes Pihlström härefter, att evad svaranden kunnat använda den handlade sillen till förmån för sig eller icke, så påstod käreandebudet, det borde Olof Jacobsson den samma betala såsom inköpt på vinst och förlust samt yrkade tillika ersättning för rättegångskostnaden. Enligt tingsrättens utslag blev också Olof Jacobsson ålagd att betala de begärda pengarna för sillasten samt ersätta rättegångskostnaden med en riksdaler och 16 skillingar.

Lahälla lastplats i Brastad

Även bönderna uppe på Stångenäset hade bildat vadelag under den stora sillfiskeperioden, men svårigheterna för dem var ibland stora, såsom bl. a. framgår av följande protokoll från tinget i Kviström den 14 mars år 1799. Det lyder så här:

Börje Olsson och Peter Christensson i Rågårdsdal, Bro socken, hade å deras vadelags vägnar instämt handelsmannen A. F. Bruhn och yrkar att han måtte åläggas betala 23 riksdaler, 16 skillingar för en under sista sillfisket av dem emot nämnda betingade summa erhållna båtlast sill samt att ersätta dem deras rättegångskostnader, varemot Bruhn stämt sina nämnda vederparter för obefogad rättegång.

De förstnämnda kom tillstådes, men handelsmannen Bruhn uteblev utan anmänt förfall, berättades Börje och Peter, att de med Bruhns båtкарл slutat handel om en last sill emot 23 riksdaler, 16 skillingar, vilket till hans trankokeri på Götha ö avfördes men icke betalades.

Båtkarlen Börje Johansson på Sandshuvud till vittne inkallad, berättar under förbindelse av ed, att han hade tillstånd av Bruhn att bjuda 23 skillingar för varje tunna sill vid vaden, om han kunde bringa någon sill i båtar till verket, och ehuru han icke tunnetals utan på slump köpte en båtlast sill efter ortens talesätt för 140 riksdaler, befanns likväl vid sillens uppmätande vid verket, att densamma utgjorde 35 tunnor, så att efter 32 skillingar tunnan betalningssumman jämt uppgår till de betingade 23 riksdaler, 16 skillingar.

Härjämte ingavs även ett av Olof Christophersson under Lerbäck meddelt bevis om beloppet och vad båtkarlen ägt tillstånd att bjuda för sillen, och Börje Olsson samt Peter Christensson anhåller att bliva den betingade betalningen tillagda.

Dom, avkunnad den 29 mars 1799:

Emedan handelsman Bruhn utan anmält förfall uteblivit vid detta ting, ty varder han ålagd att därför bota 32 skillingar, och företager sig tingsrätten saken till avgörande efter den sanning däruti utletas kunnat, varvid tingsrätten uppå vad å kärandesidan förekommit prövar rättvist ålägga handelsmannen Bruhn, att de honom för en sillelast avfordrade 23 riksdaler, 16 skillingar, jämte 5 procents ränta därpå från lagsökningsdagen till dess betalning sker, och en riksdaler, 32 skillingar i ersättning för rättegångskostnader till vederparterna utbetala. Dock med rättighet att i denna dom söka återvinning, om han sig därtill befogad finna skulle.

Men handelsmannen Bruhn nöjde sig icke med denna dom utan återkom vid nästa ting, då följande protokoll skrevs:

Sedan handlanden A. F. Bruhn på Götha ö genom tredsedom vid sistlidne ting den 29 mars blivit ålagd att till Börje Olofsson och Peter Christensson i Rågårdsdal å deras vadelags vägnar med 23 riksdaler, 16 skillingar betala en båtlast sill, vilken de till hans uppköpare, Börje Johansson, försålt och till Bruhns verk på Götha ö blivit avförd och nyttjad, och betala 5 procents ränta å nämnda summa från lagsöknings- till betalningsdagen samt gälda rättegångskostnaden med en riksdaler, men tillika blivit lämnad tillstånd till återvinnings sökande, om han sig därtill befogad funne.

Så har bemälte handelsman genom stämning till detta ting yrkat att en slik återvinningsrätt få till godo njuta och att från den honom ålagda betalningsskyldigheten vara fri förklarad inställande sig för honom notarien S. Sonnenstein samt svarandena personligen, och åberopas från kärandesidan till vittne i saken bokhållaren Collander och bodkarlen Boström samt Ingejerd Christensdotter, om vilka tvenne förstnämnda svarandena anförde som jäv att de skulle vara i Bruhns tjänst, men vid utrönande därav att slikt redan upphört, fann tingsrätten dem vara ojäviga att vittna, vilket avsades, och avlade de åberopade personerna vittneseden och särskilt berättade:

A. Collander, att Börje Johansson var av käranden utskickad att uppköpa sill till verkets behov, men den nu ifrågavarande båtlasten, vilken var för små för att salta och för mager för att koka till tran, eller åtminstone icke givande vid kokning den vanliga avkastningen, med vilken han till verket ankom, fanns bestå av så kallad småsill, värföre Bruhn bestridde att densamma emottaga, dock på Börjes trägna begäran lät han förmå sig därtill, därför den blev lagd på bingen och några dagar därefter kokad, varvid utröntes att några kannor trän minskades i varje kokning emot den vanliga avkastningen.

Boström vittnade, att handelsmannen Bruhn kasserade den av Börje frambragta sillelasten, därför att sillen var för små, men Börje, som icke ville gå med sillen från verket, förklarade sig nöjd att för densamma taga, vad patronen ville giva, varför den ock blev emottagen,

tillägandes vittnet, att bemälte Börje såsom kärandens uppköpare gick med båten efter sill för verkets räkning enligt de order han för varje dag erhöll från patronen. Ingejerd Christensdotter berättade, att då Bruhn såsom missnöjd med den av Börje anskaffade sillelasten icke ville behålla den med andra villkor, än att betalningen skulle erläggas efter avkastningens belopp, så förklarade Börje sig slutligen nöjd att taga vad Bruhn ville för lasten giva.

Notarien Sonnenstein ansåg och förmodade genom de avhörda vittnena vara uppdagat, att svaranden icke hade handlat med handelsmannen Bruhn utan med Börje Johansson, som var allenast hans båtkarl, och att denne senares med vadelaget träffade överenskommelse icke bör verka någon skyldighet för käranden att giva mera för sillelasten än vad den i verkligheten var värd, vårföre stämmingspåståendet åberopas under anhållan om kostnadsersättning.

Svaranden åberopar åter, att enligt Börje Johanssons företedda av Fiskeriintendenten erhållna frisedel bemälte Börje varit uppköpare för Trankokeriet Götha ö, och han har för sin patrons räkning slutat handel med sillelasten till det belopp, varom nu fråga är och som han vid sista ting uppgivit. Svarandena anser sig alltså vara berättigade till den betingade ersättningen erhålla, utan hinder av vad emellan Bruhn och dess nämnda båtkarl kan i avseende på nämnda sillelast hava förlupit, helst som de på god tro efter allmänna bruket i skärgården handlat med Bruhn eller dess uppköpare och dem icke felat avsättning med sillen till annan man, och förbehåller de sig ersättning för lidande och kostnad.

Dom, avsagd den 3 juli 1799:

Ehuru genom de avhörda vittnena är upplyst att den båtlast sill käranden, handlanden Bruhns båtkarl eller uppköpare handlat av svarandens vadlag emot 23 riksdaler, 11 skillingar, fanns vara av den beskaffenhet, att käranden icke velat den emottaga och behålla för den därå betingade summa, och Börje, som icke med sillelasten velat begiva sig annorstädes, förklarar sig nöjd att för densamma taga, vad Bruhn ville giva, likväl, och som slikt icke kan röra vadelaget, som emot viss betingad summa sillelasten till Bruhns uppköpare försålt, utan bemälte Bruhn i anseende till dem varit skyldig att hålla vad hans uppköpare å hans vägnar avhandlat och om verkställigheten varom något tvivelsmål hos svaranden vid handeln desto mindre kunnat äga rum, som Börje i följd av frisedeln icke till annat verk än Götha ö ägde rätt att sillen avlämna.

Alltså och emedan det skulle leda till rubbning av skärgårdshandeln under sillfångsten, om vadelagets ägares köpslut med verkets uppköpare bleve i anseende till säljaren underkastat sådant klander, varom nu fråga är. Ty finner tingsrätten vid slikt förvettande, käranden Bruhn icke haver laga skäl till återvinnings njutande i den tidigare domen, utan kommer densamma att fast stånda, och äger Bruhn däremot att hålla sig till dess antagne uppköpare, Börje Johansson, så vida han sig därtill befogad finna skulle.

Att det tidvis var alltför gott om sill, så att den fick ligga och bli för gammal och förskämd, därom vittnar nedanstående protokoll, som skrevs vid vårtinget på Kviström år 1792:

Genom stämning till detta ting har Swen Samuelsson på Lysekil låtit inkalla huvudmannen för de så kallade Pilte-vadlaget, Anders Hansson därstädes jämte dess vadelagsintressenter, med påstående att ej allenast vinna ändring uti Lysekils Hamnerätts den 28 sistlidne januari parterna emellan givna utslag, utan ock bemälte Anders Hansson och dess medintressenter lagligen ansvara för det de till käranden skolat försålt en förskämd sillelast såsom god vara

samt därför fordrat full betalning, förbehållande sig käranden ersättning för den genom berörda handel honom tillfogade skada och förorsakade rättegångskostnader.

Vid detta måls företagande inställde parterna sig genom ombud, å kärandesidan kassören herr Ifwar Sörensson och för svarandena auditören herr Erik Otto Grimberg, bägge skriftligen befullmäktigade. Hamnerättens förutbestämda protokoll och utslag inlämnades och upplästes, varefter kärkeombudet yrkade dess huvudmäns påstående enligt stämningen. Herr auditören Grimberg bestridde käromålet såsom obefogat och ingav tvenne skriftliga intyg av följande lydelse:

"På begäran lämnas Abraham Pehrsson till underrättelse, att för samma sillen, som Swen Samuelsson sålde till Rödlund på Götha vik i december månad den 25:e förlidet år, bjöd jag honom sju och en halv skillingar specie pr tunna, men han gick likväl till Götha vik och lossade.

Lysekil den 16 februari 1792

*O. G. Almgren
Anders Thudén."*

"Undertecknad har utav Jöns Ohlsson och Swen Samuelsson på Lysekil köpt elva tunnor färsk sill utav samma last som sedermera blev såld till bokhållaren Rölund på Götha vik, och kunde jag icke förmärka annat än att samma sill var till alla delar god och på intet sätt skadad, vilket till bevis meddelas, som jag edeligen vill bestyrka, om så skulle påfordras.

Rinkenäs den 21 februari 1792

Elias Kjellsson."

Kärandefullmäktigen ville icke erkänna dessa attester såsom obesvurna och anhöll om dess huvudmans tillstädesvarande vittnen, soldaten för hemmanet Holmeröd och Hede, Olof Holm, måtte på ed lagligen hörd varda. Häremot erinrade herr auditören Grimberg, att någon av Holms officerare borde vara tillstädes, som om dess skicklighet och frejd kunde lämna besked och behörigt intygande, men sedan Holm förklarar att sedan slut i saken faller, vill han sådant bevis anskaffa och domstolen förete, så tillstaddes honom att med hand å bok avlägga vittneseden, varefter han efter erhållna varningar för mened ingav sitt vittnesmål, skriftligen författat av detta innehåll:

"Då Swen Samuelsson på Lysekil den 17 nästlidne december emot kl. 12 på aftonen vid sin bod upptagit någon färsk sill, av den han samma afton inlastat hos det s.k. Pilte-vadlaget, var jag tillstädes och lossade utur båten ungefär sexton tunnor och såg då att lera och klotång med sillen blivit inlastad till en ansenlig myckenhet, att vid efterseende leran dragit sig in i ganen på sillen.

*Kviström den 2 mars
1792 Olof Holm."*

Efter uppläsning antog Holm detta intyg på dess avlagda ed till alla delar för sanningsgillt. Men på tillfrågan när eller vilken dag sillen blivit på kärandens båt inlastad, kunde han inte svara. Spordes Holm om den avlastade sillen verkligen blivit inlastad från Piltevadlagets båt eller någon annan. Då svarade han, att han stod på en brygga i Lysekil och såg att sillen inlastades från Piltevaden ett litet stycke från bryggan.

Målet uppsköts till nästa ting för att flera vittnen skulle kunna inkallas.

Femtio riksdaler om året samt en tunna sill och ett par stövlar, det var lönen för en anställd fiskare år 1793, vilket framgår av bifogade protokoll, som skrevs vid tinget på Kviström den 30 oktober år 1793:

Emot det Carl Friberg på Sandshuvud, Sotenäs härad, låtit till tinget inkalla dess förre husbonde, herr Anders Gerle på Götha ö att åläggas betala innestående tjänstelön och särskild fordran med ränta, hade denne senare instämt den förre med påstående om laga ansvar och ersättning för den skada herr handelsmannen skall blivit tillskyndad genom Fribergs förvållande under nästlidne sillfiske, då han som bokhållare förestått trankoket och sillsalteriet på den s.k. Öseholme, varförutom rättegångskostnaden ömsom fordras. Parterna förekommo uppå kallelse personligen, av vilka Friberg jämte det han uppgav sin lön för sista året till 50 riksdaler, en tunna sill och ett par stövlar, företedde trenne så lydande förskrivningar:

"Till Carl Friberg betalar jag vid anfordran en summa stor 23 riksdaler, 16 skillingar specie, valuta bekommet. Som reverseras.

*Göta ö den 22 april 1791
Anders Gerle."*

*"Å andra sidan stående summa är betalt 6 riksdaler, 32 skillingar specie, som kvitteras.
Götha ö den 24 april 1791. Carl Friberg.*

För de 100 daler silvermynt, som å andra sidan står, betalar jag årlig ränta 5 procent, som intygas.

*Götha ö den 24 april 1791
Anders Gerle."*

Handelsmannen Gerle ville göra gällande att Friberg hade förskingrat både salt och sill, och därmed hade han gjort en förlust på över 200 riksdaler. Målet uppsköts till nästa ting.

Den 13 november s. å. upptogs målet igen, varvid följande vittnen framkom och berättade:

Tcrno Grönqvist, 66 år, berättade, att han förberörde tid var s.k. förman på herr Gerles trankok och att han ej annat sett än att Carolus Friberg förestod bokhållaresysslan troget och väl samt stundom arbetade som en månadskarl och att 25 fat trän kokades, vilka blevo fyllda, så att endast en kanna felade på det sista fatet, varförutan det s.k. klarefatet varit fullt med trän ungefärligen till sextio kannor, samt att herr Gerle genom bokhållaren Tawelin lät befalla, att sillelaken skulle slås ut ur karen och desamma i stället fyllas med saltad sill, då lakevattnet samlades att till nytt användas vid arbetets slut, då ett och ett hälft kar med lake varit i behåll.

Lars Olsson om 40 års ålder, berättade att han skall ha varit föreståndare näst Friberg vid salteriet och gör utsago med förra vittnet samt tillägger att herr Gerle skickat en man vid namn Johannes D. Schmith till Öseholme under fisket, vilken på Gerles befallning skall ha sålt en del salt, som vittnet varit med att uppmäta, och att nyckeln till saltboden vid varje tillfälle blivit lämnad i rummet, där Friberg bodde. Vidare bekänner vittnet, att om den saltade sillen kommit att lakrinna och skämmas, så skall sådant icke kunnat vara Fribergs fel utan böckarens, och att den förre icke hade någon befattning med saltförsäljning.

Johannes Schmitt ingav följande intyg:

"Carolus Friberg är bleven stadd i handelsmannen Anders Gerles tjänst med de villkor att han skulle hava 500 daler silvermynts lön jämte ett par stövlar och en tunna sill samt av förenämnda summa uttagit 200 daler silvermynt till dess behov, som kan intygas. Ävenledes

betygar jag det jag har varit vistan under pågående sille-fiske, då förenämnde bokhållare var därstädes, nämligen på salteriet Öseholm, på de villkor det jag skulle bliva underkunnig i förenämnda förrättning, och under detsamma blev jag av handelsmannen Gerle anmodad att försälja så mycket salt, som under samma tid kunde avsättas, samt detsamma till handelsmannen uppgivit som intygas och kan med ed bekräftas, om påfordras skulle.

Sandshuvud den 9 augusti 1793

Johannes Schmitt."

Utslag i saken avkunnades vid tingets slut den 18 november s. å. då handelsmannen Gerle blev ålagd att till Friberg betala hela hans fordran med ränta. Ingen hänsyn togs till Gerles påstående att Friberg ej skulle ha skött sig väl under sin anställning på Öseholme.

Det kunde inte sällan inträffa olyckor för fiskarna på sjön, varvid det blev stora förluster för dem. Detta framgår bl. a. av följande protokoll, som skrevs den 30 oktober vid Kviströmstinget:

Tingsrätten lät sig förekomma uppskjutna saken från sista ting nr 90 mellan Pehr Hansson i Lysekil såsom förman och ombud för ett vadelagssällskap, kärande, samt änkan Christina Nilsson i Lökeberg och förmyndarna för hennes omyndiga barn, Lars Andersson i Flat, Lyse socken, svarande, angående ersättning för en sillelast, och inställde sig för käranden herr auditören och vice härads hövdingen Grimberg, men svarandens ombud, Jacob Andersson i Torgestad, hade anmält förfall från inställelse, varandes dock Lars Hansson i Lökeberg tillstädes såsom av svaranden inkallad i det påstående, det borde han, som jämte avlidne Christen Andersson fört den förolyckade båten, vara i ansvaret för den därå varande sillelasten lika delaktig.

Och andrager bemälte Lars Hansson, att han varken ägde del i båten, ej heller hade köpt eller slutat handel om sillelasten utan biträdde han blott vid båtens förande, varför han ock icke av Christen Andersson i livstiden blivit uppgiven såsom i handel om sillelasten delaktig, i anseende vartill han ock förmenar sig vara utan fog i denna sak inblandad, och att han, som vid båtens förolyckande, vilket skett invid bryggan vid trankokeriet, förlorat både sin matsäck och sina kläder, ändå haft av denna händelse tillräcklig känning.

Saken uppsköts till nästa ting.

Ytterligare olyckor hände lysekilsfiskare i slutet av 1700-talet, vilket framgår av nedanstående protokoll från Kviströms ting år 1800. där det också berättas att man arbetade i bolag, s.k. fältelag, som sedan delade vinster och förluster vid sillperiodernas slut:

Sedan Hamnerättens på Lysekil från sig skilt den dit instämnda saken emellan skepparen Anders Hansson-Nästegård därstädes och Simon Olofsson på Lysekil angående redo och räkning, som Nästegård avfordrade Simon för förtjänsten under nästlidne sillefiske, då de skall ha haft ett s.k. fältelag sinsemellan, så har bemälte Nästegård genom stämning till detta ting berörde dess påstående fullföljt, vilket han ock nu vid uppropet biträdd av herr vice auditören S. J. Sonnenstein androg, att efter det fältelaget eller samfällda bolaget blivit slutat, bestående däruti att dela förtjänsten lika på bägge deras båtar, evad på den ena båten förtjänsten mer eller mindre än på den andra haver de hållit sig i södra skärgården, där fisket varit förmånligast, samt efter vanligheten vid juletiden, då första fisket anses fulländat, avslutat likvid på förtjänsten av silluppköp, vilken så utfallit, att Simon undfått av Nästegård 50 riksdaler såsom mera på hans än på Simons båt förtjänta, varefter de fullföljt intresseskapet på lika sätt och mest hållit sig i Stigfjorden av södra skärgården samt vidare vid Klädesholmarna, varunder hänt att Nästegårds båt, å vilken Simon då även var, blivit av

vattnet i svår storm överhöljd och sill-lasten gått förlorad samt de själva jämte det övriga folket med mycken möda hunnit bärgas. Och som Nästegård vid denna olycka även förlorade sina kläder, åror, drägg, båtshake samt skodsarm och homränna, så att han nödgades förfoga sig hem och reparera, vilket drog ut på tiden ungefär 14 dagar, varunder fiskarna började komma från södra till norra skärgården i förmodan att fisket därstädes då skulle lyckas, så skall han ej återrest till södra skärgården utan kvarstannat och fortsatt fisket därstädes, fast det icke bättre slog ut, än att han blott förtjänt på en slank sill 7 riksdaler, tre skillingar, yrkade han alltså, att som intresseskapet icke upphörde, då han efter olyckan nödgades begiva sig hem och reparera, att han å sin sida något försummat, svaranden alltså måtte åläggas, att låta honom tillgodo njuta sin andel i förtjänsten vid hans båt efter nämnda tid till fiskets slut.

Simon Olofsson, biträdd av Börje Månsson i Häller, Bro socken, erkände att så tillgått som Nästegård berättat och det hos Hamnerättens hörda vittnet, Anders Henriksson, intygat, att Fälte-lag varit dem emellan lagt, och att Simon i följd därav erhållit 50 riksdalers vinst av Nästegård på hans båt före julhelgen. Ävensom uppgav han att förtjänsten på hans egen båt efter det att olyckan timat Nästegård, utgjort inalles 84 riksdaler, 40 skillingar, men han förmodar att intresseskapet icke längre kunde anses fortsätta, än de bägge voro i stånd att något förtjäna, vilket för Nästegård upphörde, då han begav sig hem.

Tilläggandes han att olyckan ej var större, än att den på kort tid kunnat botas, och att om Nästegård velat i fälte-laget fortsätta, så hade han bort skynda sig tillbaka till södra skärgården, såsom dem emellan skall varit avtalat, på det de måtte kunna vara varandra behjälpliga, och icke stannat hemma vid själva fiskeläget, i anseende som det icke skall vara billigt, att Simon skulle förtjäna pengar till Nästegård, då denne icke sökte eller ens kunde vänta att skaffa Simon någon förtjänst. I stället undandrog han sig på det högsta att med Nästegård dela den förtjänst, som han genom sin egen flit och omtanke och efter skilsmässan blivit vunnit.

Häremot anmärkte Nästegård, att Simons uppgifter om förtjänstens belopp ej kan godkännas, innan den med ed fästes, och att då Simon ej kan påstå det parterna uppgivit intresseskapet, utan däremot blev överenskommet, att Nästegård skulle fortsätta näringen, så fort han hunnit erhålla nödiga behov för sig och sin båt, så skall Nästegård såsom gammal man och sjöfiskare bättre än Simon känna ortens och hanteringens bruk.

På begäran upplystes att parterna, som ej haft sin båt att föra utan den andres biträde, och att då de ej på en och samma båt åtföljts, har sådant skett av den orsak, att den ena kunde hava last men den andra icke erhållit någon, som kunnat göra hans närvaro å egen båt nödig, och att icke några vittnen finnas på deras samtal, utan att allt skett dem emellan på god tro.

Dom: Vid granskning av denna sak, fäster tingsrätten sig därvid att parternas fälte-lag eller intressentskap såsom uppköpare sträckt sig till hela sillfisket både före och efter julhelgen och icke blott till någon del därav, och emedan Simon Olofsson icke gitter påstå att de godvilligt överenskommit om intresseskapets upphörande, då Nästegård med dess båt och last efter julhelgen förolyckades, samt Nästegård icke kunnat påvisas hava något eftersatt, som till intresseskapets förmån lända kunnat, och uppenbart att förenämnda olycka vållat hans resa hem till Lysekil för att i stället för de förlorade erforderliga behov anskaffa sig andra. Han även ovedersägligen sökt att i norra skärgården uppköpareyrket idka, och i själva saken varit likgiltigt samt på händelsen till förmån eller särskilt berott, om han i den södra eller norra skärgården sig uppehållit, helst till egenskapen av fältelag icke hörer att de intresserade

skola vistas på ett och samma ställe, utan fast sällan övligt är, att den ene på ett, den andre på ett annat ställe vistas, på det att förtjänst åtminstone på någotdera stället må vara att förmoda.

Ty anser häradsrätten vid sådant förvettande, att den vid Nästegårds båt timade olyckan lika så litet som därest annan händelse någon förtjänst vid båten icke fallit, ej kan bli något verkande skäl för Simon Olofsson att fälte-laget eller intresseskapet vid nämnda tillfälle avbryta, samt alltså prövar skäligt ålägga Simon Olofsson, att låta Nästegård av den blivna förtjänsten sin lott och del undfå, vars belopp bemälte Simon lämnas under ed att uppgiva, såvida parterna icke annorledes kunna sämjas. Men i så beskaffad sak bliver rättegångskostnaderna parterna emellan skäligen kvittade.

Dessa parter synes inte mer ha återkommit, varför de troligen kunnat enas efter detta utslag.

Försäljningen av fisken, färsk eller torkad, kunde ofta orsaka processer. Så hände t.ex. år 1794 på Fogelvik i Bro, som framgår av nedanstående protokoll, som skrevs 1798 i juni månad på Kviström:

Tingsrätten lät sig förekomma den från sista ting nr 76 uppskjutna saken emellan handelsmannen Verner Askenfeldt på Gullholmen, kärande, och handelsmannen Anders Gerle på Fogelvik, svarande, angående omtvistad avance på 109 tunnor år 1794 till svaranden försåld cabilcaut, och inställde sig käranden, biträdd av kassören Sörensson, ingivandes

1. dess förut uppvista räkning, varuti för 109 tunnor cabilcaut utföres efter 6 riksdaler pr tunna 688 riksdaler, och för halva avancen med avdrag för omkostnader, räknat efter 9 riksdaler, 32 skillingar, för varje försåld tunna, utfört till en riksdaler, 8 skillingar tunnan = 127 riksdaler, 8 skillingar, varandes dessutom ränta och resekostnader upptagna till 21 riksdaler, 4 skillingar, så att efter avdrag av särskilda poster, har bemälte kärande slutligen fört sig till godo 141 riksdaler, 4 skillingar, som käranden genom denna rättegång påstår måtte honom tilldömas.

2. Handelsmannen Gerles brev till Askenfeldt, daterat Götha ö den 7 juli 1794, därutav så vitt denna sak hörer, följande härstädes införes:

"Skrivelsen av den 4 majus bekommit och obeserverat m:s tanke. Det löfte jag med m:s ingått, hoppas jag hitintills är fullbordat, nämligen att betala fisken vid leveransen och sedan dela avancen, som skall ske. Som nu m:s begär dubbelt förskott, bliver det ej efter förre accordet utan ett tillägg på min bekostnad, som utan tvivel konjunkturen gör, då det bjudes 48 riksdaler pr tunna, men ingen vill giva oss 44 riksdaler som är besynnerligt."

3. Ett av viktualiehandlarna i Stockholm, Johan Petter Åkerblad och Lars Ramgren den 7 juli sistlidne i Notarie publicus närvaro utgivet bevis över 1794 och 1795 års priser över inkommen cabilcant från Göteborgs och Bohus läns skärgårdar, vilket innehåller att priserna varit 1794 i maj, juni och juli månader pr tunna 8 riksdaler, augusti 9 riksdaler, oktober 9 och 10 riksdaler, samt i december samma eller gammal 8 riksdaler. 4. Svarandens ingivna räkning mellan honom och käranden, varuti för 109 tunnor cabilcant till 6 riksdaler, 8 skillingar pr tunna, käranden krediteras för 672 riksdaler, 8 skillingar, och förmente kärandeombudet, att svarandens egenhändig brev säkrast skall vittna om avtalets beskaffenhet.

Handelsmannen Gerle förklarar sig på följande sätt: *Att vid handelns avslutande skall käranden väl begärt 6 riksdaler, 8 skillingar pr tunna, men svaranden icke bjudit mera än 6 riksdaler. Att han likväl vid kärandens enträgenhet omsider begivit sig att antingen dela avancen, som sålunda erhålles över bemälte 6 riksdaler, eller ock att för varje tunna utbetala vad käranden begärde, nämligen 6 riksdaler, 8 skillingar, såvida svaranden fann sig kunna komma ut därmed, och ehuru någon synnerligen avgång blivit på våren, utan att han även skall måst avyttra en del därav vid dess hemvister för underpris, han likväl begivit sig att i löpande räkning gottgöra käranden de begärda 6 riksdaler, 8 skillingar, varom av dess betjänt förda bok nu företes. Och som käranden således erhållit den betalning han själv vid handeln skall avkunnat, så anhåller svaranden att från kärandemålet bliva befriad, helst det skall varit svarandens rättighet att välja vilketdera han helst ville, antingen dela avancen eller giva den betalning för varan, som käranden äskat.*

Kärandeombudet anmärker, att denna förklaring icke stämmer överens med vad svaranden vid 1797 års sommaring sig i saken yttrade, att han nämligen utan något förbehåll slutat handeln med ifrågavarande cabilcant för 6 riksdaler, 8 skillingar. Förmenandes kärandeombudet att brevet säkrast bestämmer handelns beskaffenhet och avancen överenskomna fördelning, så vitt den kunde bringas över de 6 riksdaler, 8 skillingar för tunnan, det Askenfeldt själv i sin handelsbok debiterat låtit, och som desto säkrare kan finnas, att enligt avtalet varan torde i Stockholm försäljas, helst käranden till försäljning i orten därav icke behövt sluta handel med någon annan. Då återopas uppå dessa och de förut andragna skäl, vad stämningen innehåller, och yrkas även ersättning för all i denna långvariga rättegång förorsakad kostnad med hemställning om icke svaranden med edgivning vill uppgiva avancens rätta belopp, såvida ej kärandens däröver författade räkning kunde godkännas. Men svaranden anmärker vidare att hans handelsbok, därur den käranden tillställda räkning är utdragen, icke blivit protesterad eller klandrad, och att den därför skall efter hans tanke böra lämnas vitsord.

Fiskeläget Käringön i Bohuslän. 1920 tal

Målet uppsköts till nästa ting, då handelsmannen Gerle ålades att med ed bevisa vad han hade erhållit i förtjänst vid försäljningen av fisken i Stockholm. Han förlorade emellertid och måste betala det överenskomna beloppet till Askenfeldt.

När korporal Skröder fiskade, gick det så till, som nedanstående protokoll från 1799 års Kviströmsting berättar:

Bokhållaren N. G. Widerberg yrkar genom stämning att av korporalen Skröder utbekomma 14 riksdaler, 1 skilling, 11 runstycken, såsom återstod av förtjänsten vid nu förflutna sillfiske, varunder Skröder fört en honom tillhörig sillebåt. Häremot påstår Skröder uti utverkad stämning upprättelse av Widerberg för det han vid andra fisket antagit annat folk till dess båts förande och därigenom Skröder lidande tillfogat.

För Widerberg inställde sig kommissarien, välberodde Jonas Forsström, och ingav till upplysning Widerbergs skrift, däri åberopade räkningen bifogades, så lydande:

"Korporal Skröder debet.

1796 om hösten, då korporal Skröder tillika med Peder i Halls förde min ägande båt, blev följande vinst därå:

Första lasten färsk sill vid Flatholmen blev ren vinst.	142 Rd.
Andra gången vid en last vid Flatholmen.	61,16.
På en slank vid Grundsund.	14,16.
Summa	218 Rd.

Avgår korporal Skröders tredjepart.	72,21.
Peder i Halls fjärdedel.	54,16.
Min rena vinst.	90,26.
Som ren fordran av Skröder.	4,29.

Avgår:

Peder i Halls betalt kontant.	30
Dito en sedel av herr Walcke.	11,16.
Mitt saldo.	84, 7.

N. G. Widerberg."

Dessutom inlämnade Widerberg följande brev till tingsrätten:

"Såsom jag i min givna stämning på korporalen, manhaftig Skröder, bekommit vice versa, ty föranlåtes jag i ödmjukhet hos vällovlige tingsrätten inlämna dessa mina rader, skrivna för att till vällovlige tingsrättens prövning lämna följande ödmjuka yttrande:

Då jag vid instundande höst år 1796 anställde korporalen Skröder, att för en tredjedel av vinsten föra min då ägande båt under hela hösten så länge sillen fångades, kunde jag aldrig föreställa mig, att han skulle åsidosätta en skyldighet, som fordras av var och en, vilken annans gods ombetrodd är, nämligen att därför redovisa.

Men dock emot all förmodan har jag intill denna stund funnit mig utan att av korporal Skröder kunnat erhålla redo för den tiden han förde min båt. Jag vågar således till vällovlige tingsrätten inlämna räkning över min hos korporal Skröder innestående fordran, som bestiger sig till 84 daler silvermynt, 72 skillingar, vilket alldeles riktigt tror aldrig av korporalen nekas kan, utan anhåller i all ödmjukhet, må han åläggas denna min rena fordran prompt att erlægga jämte intresse från den tiden till närvarande.

Vad åter korporal Skröders yttrande angår, att han ej vill betala min fordran i anseende till att jag var tvungen antaga andra båtkarlar till att föra min båt, då sillen ånyo gick till, är ett så vagt skäl, att jag aldrig tror korporalen härvid sig länge kan bibehålla. Enligt min ringa övertygelse var det nämnde korporals skyldighet och tillika en överenskommelse oss emellan, att själv påpassa och sig infinna, då sillen gick till.

Jag som under den tiden var inspektor för herr H. Walcke på Slättholmen, var så sysselsatt med trankokeriets drivande, att jag ej kunde resa upp efter honom och vartill jag ej heller tror mig var obligerad. Kornö-bornå, som då fiskade sillen, sedan de accorderat med min parton, herr Wilcke att lämna till honom all sillen, och jag såg min båt fraktlös vid bryggan ligga. Endast för korporalens infall var ju tvunget att taga mig andra män, som densamma förde.

För övrigt kan jag även lämna ett skäl och bevis, som i lika mån skrämde mig att hava och göra vidare med korporalen Skröder, synnerligt som de haver båten, som de fört till bryggan, utan att knappast vilja säga ifrån därom och genast hemreser med sina grannar på en öppen båt utan att lämna ifrån sig den del, mig som ägare tillhörde. Flera gånger sedermera har jag på ett beskedligt sätt tillfrågat Skröder om han är villig betala mig min fordran, men fått i stället för pengar det grovaste ovet. Således var jag tvungen denna vägen eller lagligen min rätt utfordra.

Detta är vad jag i all ödmjukhet till vällovliga tingsrättens noggranna prövning vågat skriftligen anföra. Och anhåller slutligen, det må korporal Skröder åläggas mig min fordran efter bifogade räkning prompt betala, tillika med intresse och rättegångskostnader.

*N. G. Widerberg.
Bokhållare."*

Skröders hustru kom tillstådes och anmälte att hennes man hade huggit sig i benet, så att han icke kan vid detta ting sig infinna, men Forsström anhöll att Peder Börjesson i Halls, såsom kallat vittne måtte angående silleförtjänstens belopp edeligen höras, vilket tingsrätten ansåg tjänligt bifalla, med rättighet för Skröder att emot honom få jäv anföra, och berättade han efter avlagd ed, att behållningen eller förtjänsten å den första försålda lasten av 142 riksdaler. å den andra 61 riksdaler, 16 skillingar, och å den tredje, som blott utgjorde en slank, 14 riksdaler, 16 skillingar, på sätt Widerbergs räkning innehåller. Uppläst och vidkänt.

Härefter och i anseende till det för Skröder anmälte förfall, fann tingsrätten skäligt uppskjuta denna sak till nästa ting, med föreläggande för parterna att med en riksdalers vite då tillstådeskomma, beredda till sakens utförande, samt för Skröder särskilt att dess nu anmälda förfall vederbörligen styrka, såvida han böter för dess frånvaro å detta ting undgå vill.

Vid tinget den 1 juni 1799 skrevs följande protokoll:

I följe av tingsrättens beslut vid sista ting nr 71 uppropades saken emellan bokhållaren N. G. Widerberg å ena samt korporalen Skröder å den andra sidan angående 14 riksdalers återstod å förtjänsten under sistlidne års sillefiske m.m., varvid den förre kommissarien, välbetrodde Jonas Forsström, och Skröder personligen tillstådeskom, förklarade denne senare att han icke var försedd med något bevis om dess å sista ting anmälda sjukdomsförfall, att ehuru han icke kan neka riktigheten av Widerbergs uppgift angående vinsten å sillelasterna, så skall dock Widerbergs andel av den vid sillens försäljning vid själva verket, då vadfiskarna tillika undfingo sin betalning, blivit av Widerberg själv avdragen och honom beräknad till godo, så att med beräkning av vad Widerberg själv i räkningen anfört, skall han numera icke vara

Widerberg något skyldig. Och därför yrkar han befrielse från käromålet samt att i anledning av dess genstämning Widerberg må ersätta honom för den förlust han vid fisket fått, därigenom att Widerberg icke lämnat underrättelse, då sillfångsten ånyo skedde utan i stället antog annat folk att föra dess båt.

Kommissarie Forsström förmente åter att Skröder, som icke bevist vad han i ovannämnda måtto föregivit, åtminstone bör riktigheten därav med ed styrka, och att genkäröålet desto mera skall vara obefogat, som Skröder själv efter ortens vanliga bruk ålegat taga tillfället i akt, då sillen gick till, såvida han ville vid båtens förande fortfara. Och yrkade å ömse sidor ersättning för rättegångskostnaderna.

Dom, avsågd den 3 juli 1799:

Vad först angår bokhållaren Widerbergs påstående, att av Skröder erhålla 14 riksdalers återstod å förtjänsten vid förflutna sillefisket, varunder Skröder fört dess sillebåt, så emedan Skröder medgivit Widerbergs uppgift om förtjänstens belopp, men icke någon av parterna sökt bevisa, huruvida den nu ifrågakända penningssumman utav berörda sillefiskes förtjänst blivit dem emellan avlikviderad och betald eller icke, ty och som enligt 17 kapitlet rättegångsbalken med ed svaras och ej käras med, föranlåtes tingsrätten till sanningens uträknande ålägga Skröder att till nästa ting och första rättegångsdagen, om han gitter med ed styrka dess föregivande, att Widerberg då sillelasterna blivit vid verket avlämnade, gottgjort sig dess andel i förtjänsten, så att något därav icke är oguldet eller hos Skröder innestår, varefter och evad han sedan går eden eller ej, tingsrätten vidare i denna del av saken sig utläta vill.

Beträffande däremot Skröders genstämning, så anser tingsrätten att det har varit hans egen sak att påakta tiden, då sillfisket efter jul ånyo företogs, såvida han velat begagna sig av den förmån att föra Widerbergs båt, samt att i följd därav och då han slikt underlåtit, har han att skylla sig själv för den förlust han därigenom är vorden tillskyndad innan han till båtens förare antagen blivit. Men för det Skröder vid sista ting utevarit och laga förfall därtill nu icke styrka kunnat, varder han ålagd att betala 16 skillingar.

Den i domboken ofta omnämnde storföretagaren Anders Gerle i Fogelvik bedrev fiske med egna båtar men med lejd arbetskraft, vilket kunde vara besvärligt ibland, såsom framgår av nedanstående protokoll från tinget på Kviström den 5 maj år 1801:

Genom stämning påstår handelsmannen Anders Gerle i Fogelvik, att Anders Ericsson den yngre i Röd på Sotenäs, som enligt skriftlig överenskommelse den 28 oktober 1798 åtagit sig att föra hans ena sillebåt under nämnda års sillefiske, måtte åläggas att med 8 riksdaler ersätta, vad han i sådant avseende i penningar bekommit, utan att någon förtjänst på fisket honom tillfallit, och ingav kärandeombudet Börje Månsson i Häller den åberopade överenskommelsen, vara följande räkning fanns tecknad:

Uttagit i handpenningar	3,12
nov. 12 en tröjal	1,17
nov. 17. Diverse	0,40
nov.20, ett pund lin, 3 pund mjöl	4,27
Summa	10 riksdaler
Gjort sex dagsverken	2
Till min favör.	8 riksdaler

Anders Ericsson medgav att han erhållit de uppförda varorna och i handpenningar blott 12 skillingar, samt de övriga såsom handpenningar uppförda 3 riksdaler även bekommit i särskilda persedlar. Men jämte bevis av soldaterna Hans Örn och Olof Grip, att Anders av sagt sig att föra Gerles båt vid nu sist förflutna sillefiske, så vida han ej fick Gerles dräng till hjälp, yrkade han sig tillkomma ersättning för sitt därigenom vållade lidande, att han ej fått tjänlig båt eller man till biträde på båten så väl som ock ersättning enligt följande räkning:

<i>"Jag har gjort för herr Gerle i Fogelvik en resa med dess båt från Stranderängs lera med ved och betalt för inlastningen en potta brännevin.</i>	2,8
<i>Och båten var så otät att han sjönk på en eller högst två timmar.</i>	
<i>En last till Ödeholma med ved. därför vill jag hava i frakt.</i>	3,16
<i>En last salt från Fogelvik till Ödeholma</i>	3,16
<i>Dito en vedlast</i>	3,16
<i>Summa</i>	12,8

Anders Ericsson."

Men som svaranden icke stämt en genfordran, vilken fråga således nu ej prövas, och han medgivit sig för erhållna varor var skyldig de honom avfordrade åtta riksdalerna, så varder han ålagd att innan tre månader härefter gällda nämnda med åtta riksdaler och 5 procent i ränta från lagsöknings- till betalningsdagen jämte en riksdaler, 6 skillingar i kostnadsersättning, svaranden betaget att om sin förmenta rätt lagsöka.

För sillfisket var saltet en mycket nödvändig vara, och nedanstående protokoll från Kviströms ting den 15 mars år 1800 handlar just om salt och salthandel:

Uti instämnda saken emellan herr handelsmannen i Strömstad, herr Christopher Norberg, kärke, och handelsmannen herr Anders Gerle, svarade, angående klander å en av svaranden käranden tillställd räkning, varigenom den förre av den senare beräknat sig till godo 77 riksdaler, 33 skillingar, 6 runstycken, inställde sig för käranden kommissarien och kronolänsmannen Jonas Forsström samt svaranden personligen, biträdd av notarien S. J. Sonnenstein, av vilka Forsström företedde berörda räkning så lydande:

<i>1794 febr. 12. Herr Christopher Norberg, debet.</i>	
<i>Genom båtskepparen Wittsson enl. order</i>	320 riksd.
<i>Av de acciderade 400 tunnor Terra Weckia salt levererades allenast 81 och 1/8 tunna i otid.</i>	
<i>Min förlust genom saltets uteblivande borde beräknas till 500 riksdaler Specie, men som mindre oegennyttig beräknar jag den allenast till</i>	200 riksd.
	520 riksd.
<i>Motstående min favör</i>	77 riksd. 33 sk. 6 rst.

*Fogelvik den 30 januari 1799.
Anders Gerle."*

Och förklarar kärande-fullmäktigen därjämte, att kärandens sökta ändring i berörda räkning egentligen består därutinnan, att de 200 riksdaler, vilka Gerle gottgjort sig såsom ersättning för den förlust han skall lidit därigenom att han av Norberg icke till fullo skall bekommit 500 tunnor salt, måtte försvinna, sedan Norberg icke skall ha ingått uti någon sådan förbindelse, ävensom Forsström androg, att av vad Norberg för de i föregående räkning Gerle krediterade varor kan hava till godo, skall denne sedermera hos konungens respektive befallningshavande

genom utslag den 27 sistlidne november vara ålagd betalningsskyldighet, varemot Sonnenstein genom företeende av berörda utslag i bestyrkt avskrift sökte styrka, att Gerle däremot anfört besvär uti Kongl. Maj:ts och riksens höglovlige Göta hovrätt, vilka jämlikt företett bevis jämväl skola vara Norberg kommunicerade.

Och anförde svarandeombudet vidare, att Norberg skall ha försäkrat Gerle om 500 tunnor salt men endast levererat 81 och 1/8 dels tunna, under föregivande att otjänligt väder och sydlig vind hindrat leveransen, ehuru den förre haft salt i förråd och vid samma tid låtit avföra hundra tunnor från Strömstad förbi Gerles salterier till herr Busch i Uddevalla, och skall Gerle genom bristande leverans blivit skadad utöver 500 riksdaler, ändock han ej mera i skadeersättning begär än 200 riksdaler, vilket allt Sonnenstein ville styrka med transumt av åtskilliga Norbergs avlåtna brev och nu författade specifikation på den förmenta förlusten.

Häremot yttrade Forsström, att då inte något ordentligt kontrakt om salthandel parterna emellan skett, skall laga bevis om slik handel för Gerle brista, helst de företedda breven icke i slikt avseende skola vara bindande, vadan fullmäktigen påstod att räkningen måtte ogillas och Gerle skyldig räknas att gälla Norbergs rättegångskostnader med fem riksdaler. Sonnenstein däremot yrkade samma räknings bestånd på de skäl som förekommit och fordrade 6 riksdaler för Gerles tillskyndade kostnader.

Följande brev företeddes i saken:

Strömstad den 11 april 1793.

Herr Anders Gerle.

Med anledning av estinerade av den 5 dennes skall jag med första båt inlasta och avsända till H. H. en båtlast med Skuber-salt, som jag skall leverera H. H. fritt a l riksdaler, 44 skillingar, ehuru här betalas mig nu i parti 2 riksdaler. Jag vill ock med nöje leverera H. H. så mycket därav och Terra Wicka, som är rekvirerat 4 a 500 tunnor, till facibelt pris, och detta skall längre fram bli oss emellan reglerat. Samma konvention är gjord med herr M. C. Gerle.

Christopher Norberg.

Strömstad den 24 november 1793.

Herr A. Gerle.

Vad salt vidkommer och handel som därmed oss emellan kan träffas, ankommer på mitt skepps snara hemkomst från Alimute, som jag dagligen har i väntan, och så snart det arriverar, skall jag därom underrätta H.

Christopher Norberg.

Strömstad den 30 januari 1794.

Herr And. Gerle.

Ärade brevet under den 19 dennes emottagit, därav inhämtas att H. H. är i stort behov av salt, och att rimsaltad sill, som H. H. har, är exponerad att skämmas i brist på salt. Sedan den 26 november har jag icke sålt eller kontraherat med någon om salt. Vad som förut därom skett, har icke kunnat bli uppfyllt meddelst en alltför contrair höst med sydlige vindar. Båten som lastade annandag jul, ligger ännu hitom Soten med samma saltlast och har ej kommit fram, så att om priset aldrig varit så dragande, hade hittills ingen möjlighet varit få gjort leveransen. Och ännu mindre har något intresse spelat under gehänget. ty av hela skeppslasten har ingen betalt mera än 2 riksdaler, 20 skillingar tunnan, utom herr Johan Busck för 100 tunnor 2 riksdaler, 24 skillingar, och detta accordet skedde likväl i början av november. Således hoppas jag H. H. skall aldrig finna någon anledning att felande leverans har därifrån deriverat men allt genom en sen och ogin årstid jämte det att snart 300 tunnor

fattades i laddningen, som annars suponderades vara, och hos andra finns ej en tunna att bekomma.

Christopher Norberg.

Specifikation uppå den förlust som herr Christopher Norberg i Strömstad mig förorsakat igenom en leverans av Terra Weckia salt 4 eller 500 tunnor år 1793:

Prisets stigande på saltet samt frakten på samma under sillfisket gör pr tunna salt 32 skillingar mera än herr Norbergs accord.

<i>För bristen eller 318 och 1/8 dels tunna</i>	<i>212,28</i>
<i>Folket som låg på salterierna under fisket utan arbete cirka 6 veckor, som drog månadspengar, brännvin och ved, 12 man a 6 riksdaler pr månad och 1 och en 1/4 dels kanna brännvin pr man 72,10 120 tunnor sill emottogs, som lades i sillkaren och slogs lake på i avvaktan på saltet, men som salt ej kom blev den skämd</i>	
	<i>100</i>
<i>300 tunnor låg tomma över vintern, som hade kunnat kompletteras, såvida leveransen hade skett, varigenom jag förlorade minst 24 skillingar pr tunna, om jag hade fått saltat efter de priser på sill, som jag kontraherat med Malmö-boarna om a 10 skilling.</i>	
<i>Av ovanstående parti var till diverse personer bortlovat 150 tunnor a 32 skillingar pr tunna, men som salt ej kom, blev jag en ljugare och förlorade på tunnan 44 skillingar</i>	<i>133,16</i>
<i>Summa förlust</i>	<i>552,44.</i>

Målet uppsköts till vidare för avvaktande av Göta hovrätts utslag i denna sak.